

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 636.5.09:616.98(477)

**ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ
БАКТЕРІАЛЬНИХ ХВОРОБ ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ**

Чечет О.М., кандидат ветеринарних наук

Уховський В.В., доктор ветеринарних наук, професор

Корнієнко Л.Є., доктор ветеринарних наук, професор

**Гайдей О.С., кандидат ветеринарних наук, старший науковий
співробітник**

Горбатюк О.І., кандидат ветеринарних наук, доцент

Мороз О.А., науковий співробітник

*Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та
ветеринарно-санітарної експертизи, м. Київ*

Однією з найбільш значимих галузей тваринництва у світі є птахівництво, котре задовольняє потреби людини у високоцінних білкових продуктах (м'ясо птиці, яйця) й характеризується швидкою окупністю вкладених інвестицій. Значна концентрація птиці на обмежених площах, штучний мікроклімат, часті стресові ситуації, потокова система вирощування птиці, недотримання технологічних параметрів вирощування й утримання птиці, мікроклімату, дефіцит у раціонах необхідної кількості мікроелементів і вітамінів, необґрунтоване застосування надлишкових концентрацій антибіотиків й дезінфектантів тощо, сприяють пасажуванню збудників, підвищенню їх вірулентності, погіршенню епізоотичної ситуації, значній захворюваності й

летальності серед захворілої птиці. Бактеріальні хвороби у складі всіх цих чинників значною мірою заважають розвитку птахівництва. Вони завдають значних, у тому числі прямих і непрямих економічних збитків.

Мета досліджень - провести еколого-географічний та ретроспективний аналіз розповсюдження бактеріальних хвороб птиці в Україні впродовж 2012–2020 років.

Епізоотолого-географічний аналіз розповсюдження бактеріальних хвороб птиці був проведений за даними ветеринарної звітності у період 2012–2020 років. З цією метою було вивчено, систематизовано та проаналізовано звіти регіональних лабораторій Держпродспоживслужби та Державного науково-дослідного інституту з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи впродовж 9 років.

З метою аналізу поширення бактеріальних захворювань птиці у розрізі областей на території України, було проаналізовано дані по 20-ти хворобам птиці, таким як: гемофільоз, інфекційна ентеротоксемія, ієрсиніоз, кампілобактеріоз, колібактеріоз, колігрануломатоз, клебсієльоз, лістеріоз, мікоплазмоз, нейсеріоз, пастерельоз, патогенний протей, пневмококоз, псевдомоноз, пулороз, рожиста септицемія, сальмонельоз, стафілококоз, стрептококоз та туберкульоз.

За результатами проведених досліджень встановлено, що бактеріальні хвороби птиці значно поширені на території України, середня інфікованість птиці на бактеріальні хвороби, за період з 2012 по 2020 роки, становить 0,75 %. Провідну роль в етіологічній структурі збудників бактеріальних хвороб птиці відіграє колібактеріоз – 56,94 % від загальної кількості всіх позитивних проб. Також домінуючими бактеріальними захворюваннями птиці на території України, за аналізований період, є: сальмонельоз (13,49 %), стафілококоз (7,80 %), пастерельоз (7,00 %), псевдомоноз (6,79 %), пулороз (3,58 %) та стрептококоз (2,63 %). Значно менше реєструвалось позитивних проб при бактеріологічному дослідженні інших захворювань: пневмококоз 0,53 %, туберкульоз 0,39 %, інфекційна ентеротоксемія 0,26 %, патогенний протей 0,15 %, рожиста септицемія 0,12 %, клебсієльоз 0,09 %, лістеріоз 0,09 %, нейсеріоз 0,08 %, колігрануломатоз 0,05 % та гемофільоз 0,02 %. За результатами бактеріологічних досліджень птиці на такі захворювання як ієрсиніоз, кампілобактеріоз та мікоплазмоз – не виявлено жодної позитивної проби за весь аналізований період.

Проведений епізоотологічний аналіз нозологічного профілю бактеріальних хвороб птиці в Україні за період 2012–2020 років показав, що він сформований 17 хворобами. Із захворювань які реєструвались на території нашої держави значну кількість (14 із 17) становлять збудники так званих факторних інфекцій, а саме: ешерихіоз, сальмонельоз, стафілококоз, пастерельоз, псевдомоноз, пулороз, стрептококоз, пневмококоз, інфекційна ентеротоксемія, патогенний протей, бешихова септицемія, нейсеріоз, колігрануломатоз, гемофільоз.

Встановлено, гетерогенність етіологічної структури бактеріальних хвороб птиці в різних областях України. З'ясовано, що нозологічний профіль

бактеріальних хвороб птиці в Україні має виражені відмінності як за набором захворювань, так і за їх значенням у сумарній патології бактеріальних хвороб.